

VSB-Forumdiscussie Betonbekistingen en ondersteuningsconstructies

Kennis leveranciers moet meer benut worden

Door: Martin Franke

Dagelijks worden in de bouw- en GWW-sector betonbekistingen en ondersteuningsconstructies ingezet. De producten en systemen zijn bekend, maar de kennis van het bouwproces waar de leveranciers over beschikken, wordt nog te weinig benut. Juist die expertise is een ideale voedingsbodem voor optimalisering van het bouwproces. Hoe die know-how beter kan worden benut en welke ontwikkelingen er momenteel plaatsvinden, werd besproken tijdens de VSB forumdiscussie betonbekistingen en ondersteuningsconstructies.

VSB-Forumdiscussie

De VSB-Forumdiscussie is een initiatief van de Vereniging van Steiger-, Hoogwerk- en Betonbekistingbedrijven (VSB). Door hun jarenlange ervaring beschikken de VSB-leden over een onschatbare hoeveelheid kennis en deskundigheid. Die knowhow wordt nu ook via de forumdiscussie overgedragen. Tijdens de discussie passeren onder meer de stand der techniek, ontwikkelingen en aandachtspunten voor potentiële gebruikers de revue. De VSB-Forumdiscussie wordt vier maal per jaar georganiseerd, waarbij actuele of relevante onderwerpen centraal staan.

De bijeenkomsten staan onder leiding van Frank de Groot, hoofdredacteur van BouwTotaal en vinden plaats onder auspiciën van de PR-commissie van de VSB.

Deelnemers aan de VSB-Forumdiscussie over Betonbekistingen en ondersteuningsconstructies waren Martin Radder van Matemco Hulpconstructies (Ede), Gert van der Ent van Meva Bekistingssystemen (Gouda), Ruud Tetteroo van Peri (Schijndel) en Jos Hendriks van Miver Bekistingstechniek (Heeze).

Gert van der Ent: 'Onze kennis zou beter kunnen worden benut. Kijk maar eens naar het gemiddelde bouwteam. Daar zitten veel partijen met elkaar om tafel, maar vaak wordt de leverancier van bekistingen vergeten. Dat is een gemiste kans.'

Ongevallen in de bouw zijn velen een doorn in het oog. Toch gebeuren er dagelijks nog ongelukken. Reden te meer om op alle niveaus aandacht te geven aan veiligheid en toezicht te houden op de naleving van geldende normen en wet- en regelgeving. Hoe is de veiligheid voor het werken op en rond bekistingen geregeld? Jos Hendriks van Miver Bekistingstechniek: 'De normen voor betonbekistingen gaan alleen over de te leveren oppervlaktekwaliteit. Ten aanzien van de veiligheid moeten we ons houden aan de regels en richtlijnen uit de arbowetgeving. Dat heeft in de praktijk tot gevolg dat veiligheidsvoorzieningen en andere zaken die niet strikt noodzakelijk zijn, al snel komen te vervallen. Kostenbesparingen vormen in dergelijke gevallen vaak de drijfveer.'

Martin Radder van Matemco Hulpconstructies ziet daar een taak weggelegd voor bedrijven of zelfs de overheid: 'Waar het eigenlijk aan ontbreekt is handhaving en controle. In alle projecten wordt wel aandacht besteed aan het aspect veiligheid, maar wordt het ook daadwerkelijk toegepast? In veel gevallen niet. Daar zou absoluut strenger op moeten worden toegezien.' Volgens Ger van der Ent van Meva Bekistingssystemen moet ook de hand in eigen boezem worden gestoken: 'Wij zijn veel te volgzzaam. Als leverancier is veiligheid voor ons een tweede natuur. Ieder project wordt aangeboden met veiligheidsvoorzieningen. Wij zouden er zelf op moeten toezien dat die ook worden gebruikt. Gebeurt dat niet, dan zouden we onze verantwoordelijkheid moeten nemen.'

Als het om veiligheid gaat kan volgens Martin Radder een voorbeeld worden genomen aan de industrie: 'Als leverancier maak je een veilig ontwerp; de uitvoering ervan is echter niet in onze handen. Veiligheidsvoorzieningen die niet worden gebruikt, zijn een indicatie van een te gering veiligheidsbewustzijn bij grote groepen gebruikers. Strenger optreden helpt daarbij. Kijk maar naar de industrie: als je daar niet volgens de geldende veiligheidsvoorschriften werkt, verlies je het werk.' Gert van der Ent is daarmee nog niet overtuigd: 'Wij zouden zelf pro-actief moeten zijn; zelf ingrijpen wanneer je ziet dat het fout gaat met de veiligheid. Ik denk

dat daar ook een belangrijke meerwaarde in zit. Juist door veiligheid nadrukkelijk naar voren te brengen, ben je in staat om jezelf te onderscheiden, voorop te lopen en je positie te versterken.'

Certificering

En hoe is die situatie in het buitenland? Gert van der Ent: 'Dat wisselt. In Engeland en Frankrijk bijvoorbeeld is het veiligheidsniveau hoger dan hier. Een logische verklaring daarvoor zijn de hoge premies.' Jos Hendriks vult aan: 'Dat niet alleen. Ook de controle op het gebruik van veiligheidsvoorzieningen is in Engeland en Frankrijk vele malen groter.'

Draagt certificering ook niet bij aan verhoging van het veiligheidsbewustzijn? Ruud Tetteroo van Peri: 'Voor ondersteuningsconstructies geldt dat zeker, maar dat komt ook omdat daar veel steiger materiaal wordt gebruikt.' En ook aan die ontwikkeling heeft de industriële markt een steentje bijgedragen. Martin Radder: 'De certificering is het antwoord op vragen vanuit de industrie. Veiligheid en kwaliteit krijgen in die sector veel meer aandacht en worden veel strenger nageleefd. De sectie betonbekistingen van de VSB heeft enkele jaren geleden een speciale cursus voor ondersteuningsbouwers ontwikkeld. De praktijk leert echter dat er erg weinig animo voor die cursus is. Dat tekent de manier waarop naar certificering wordt gekeken.'

Ruud Tetteroo beseft ook dat het veiligheidsbewustzijn op de bouwplaats onvoldoende is. 'Wij leveren onze ondersteuningssystemen met alle mogelijke beveiligingsvoorzieningen. Maar op de bouwplaats gebruikt men alleen datgene waar men zelf mee wil werken. Als we dat opmerken, leggen we zoiets vast, maar het gaat natuurlijk om het vervolg. Er moet een follow-up op zijn en die is er momenteel niet. Eigenlijk zou er iemand moeten zijn die, los van de commerciële activiteiten, instructies geeft én toezicht houdt.' De praktijk blijkt hier weerbarstig. Martin Radder: 'Wij hebben iemand vast in dienst die projecten afloopt, instructies geeft en op veiligheid controleert. Projecten worden echter in stukken geknipt, waardoor de instructies lang niet iedereen bereiken. Er zou op de bouwplaats iemand moeten zijn die verantwoordelijk is voor veiligheid en waar nodig ook instructies kan geven.' Gert van der Ent benadrukt die noodzaak: 'Wij willen dat een aannemer goed werkt. Wie goed wil werken, zal ook veiligheid hoog in het vaandel moeten hebben.'

Initiatief voor richtlijn

Veiligheid, certificering en toezicht zijn ook onderwerpen die een belangrijke plaats innemen in de Richtlijn Steigers die binnenkort verschijnt. De richtlijn, een initiatief van VSB en Komat (Bouwend Nederland), behandelt alle aspecten van stalen steigers en houdt rekening met rekenmethoden die specifiek zijn voor Nederland. Valt zo'n richtlijn ook voor betonbekistingen en ondersteuningsconstructies te verwachten? Martin Radder: 'Ondersteuningsconstructies worden kort behandeld in de Richtlijn Steigers. Binnen de sectie betonbekistingen van de VSB is het plan opgevat om ook voor ondersteuningsconstructies en betonbekistingen een richtlijn te maken. Momenteel wordt geïnventariseerd welke informatie op de markt is en waar we verder mee kunnen werken. Eén ding is zeker: als het handboek er komt, moet het er ook één zijn waar veel gebruik van wordt gemaakt.'

Een handboek alleen is echter niet zaligmakend. Gert van der Ent: 'Wij zullen zelf sturing moeten geven. De VSB-leveranciers beschikken over een schat aan kennis en ervaring.'

Ruud Tetteroo: 'Bekisting is over het gehele bouwproces genomen veruit de voordeligste oplossing.'

Daar wordt nu al dagelijks een beroep op gedaan. We moeten er ook op aansturen, dat opdrachtgevers die kennis en ervaring inzetten.' Jos Hendriks is overtuigd van het nut van zo'n handboek: 'Ongelukken met bekistingen zijn veelal terug te voeren op gebruiksfouten. Een handboek waarin ook wordt ingegaan op de veiligheidsaspecten van het werken met bekistingen kan helpen die fouten te voorkomen.' Martin Radder heeft een logische verklaring voor de fouten die op het werk worden gemaakt: 'Veel ongelukken en bijna-ongelukken op het werk zijn het gevolg van het grote aantal ploegenwisselingen.' Dat is ook de ervaring van Ruud Tetteroo: 'Wanneer wij een systeem leveren, volgt direct een instructie door één van onze buitendienstmedewerkers. Tegenwoordig wordt dat op hetzelfde werk wel drie keer gedaan omdat de ploegen zo vaak wisselen. En dan moet je maar hopen dat het verhaal door buitenlandse medewerkers begrepen wordt.' Die personele wisselingen zijn representatief voor de ontwikkelingen op de bouwplaats. Jos Hendriks: 'De uitvoerder is de afgelopen jaren een bouwplaatsmanager geworden. Bij dat managen hoort ook het aspect veiligheid. Lang niet iedereen is echter voorbereid op of gekwalificeerd voor die aanvullende taken.'

Ontwikkelingen

De afgelopen jaren heeft het begrip innovatie binnen de bouw volop in de belangstelling gestaan. Welke ontwikkelingen ervaren de forumdeelnemers als belangrijk? Martin Radder: 'In de branche zijn twee belangrijke ontwikkelingen te onderscheiden. Allereerst is dat de koude gietbouw in wand- en breedplaatvloeren. Die ontwikkeling zal een grote impact hebben op de doorlooptijd van bekistingen. Daarnaast is betonkernactivering een item. Er zal meer in het werk worden gestort, waardoor flexibeler kan worden gebouwd. Een groot probleem is de marketing. Wij leveren een gemengd product dat wordt opgebouwd uit beton, zand, grind, een bekisting, et cetera. Daar staat een tastbare en kant-en-klare prefabvloer tegenover. Dat maakt het vermarkten makkelijker.' Ruud Tetteroo: 'Het is niet alleen een kwestie van vermarkten. De aannemer gaat toch vaak voor het product met de laagste prijs. Daarbij wordt voorbij gegaan aan een belangrijk pluspunt van de bekisting: over het gehele bouwproces genomen, ben je met bekistingen voordeliger uit.' Jos Hendriks kan dat bevestigen: 'De betonbekistingsbranche is niet een branche waarin de ene innovatie de ander opvolgt. Daarentegen weten wij echt alles over procesoptimalisatie: hoe richt je het bouwproces zodanig in dat maximale snelheid, flexibiliteit

en efficiency worden bereikt. De bekistingsbranche kan daar als geen ander antwoord op geven. Onze kosten als toeleverancier zijn een fractie van de totale bouwkosten. De gevolgen van ons werk en onze expertise kunnen echter enorm zijn. Sterker nog, onze proceskennis kan veel innovaties faciliteren.'

Gert van der Ent: 'Die kennis zou beter kunnen worden benut. Kijk maar eens naar het gemiddelde bouwteam. Daar zitten veel partijen met elkaar om tafel, maar vaak wordt de leverancier van bekistingen vergeten. Dat is een gemiste kans, want juist die beschikt over een ongeken- de know-how over de manier waarop delen van het bouwproces te optimaliseren zijn.'

Schoonbeton – modetrend?

Een andere ontwikkeling die de afgelopen jaren veel in de belangstelling heeft gestaan is

schoonbeton. Is al die aandacht volgens de forumleden terecht? 'Schoonbeton is het resultaat van een ontwerptrend', aldus Jos Hendriks. 'Die trend die zal nog wel even aanhouden.' Gert van der Ent is het daar niet mee eens: 'De aandacht voor schoonbeton is een aflopende zaak. Er wordt op alle mogelijke manieren geprobeerd om echt schoonbeton te realiseren, maar als er in de praktijk wordt afgeweken van hetgeen was voorgeschreven, dan accepteert men dat opeens of vindt men het mooi.'

Ook Martin Radder erkent de betrekkelijkheid van schoonbeton: 'Het eerste wat opviel bij een recent bezoek aan Noorwegen waren de betonnen kolommen bij bruggen. Onder het motto: 'bij 100 km/uur zie je het toch niet' worden daar minder hoge eisen gesteld. Als je dat

vensduur goedkoper. Bovendien kunnen er reparaties op het werk worden uitgevoerd.'

Samenwerking in de keten

Leveranciers van betonbekistingen en ondersteuningsconstructies zijn binnen de VSB verenigd binnen één sectie. Hoe verloopt de samenwerking tussen die twee partijen? Gert van der Ent kan daar kort over zijn: 'Die samenwerking is er eigenlijk niet of nauwelijks. De een levert betonbekistingen, de ander ondersteuningsconstructies. Van echte samenwerking is geen sprake.' Martin Radderervaart dat anders: 'Ik ben ervan overtuigd dat die samenwerking er wel is. Leveranciers van betonbekistingen werken regelmatig samen met VSB-leden die ondersteuningsconstruc-

Jos Hendriks: 'Wij zijn leveranciers als specialist in procesoptimalisatie voor maximale snelheid, flexibiliteit en efficiency.'

vergelijkt met de inspanningen die hier worden verricht om een strakke kolom te krijgen, dan kun je jezelf afvragen of al die aandacht wel zo terecht is.'

Zijn er nog meer ontwikkelingen die aandacht verdienen? 'Wat absoluut hot is, zijn de kunststof bekistingenplaten in plaats van hout/plex', aldus Gert van der Ent. 'Alle grote leveranciers, zoals BAM en Ballast, zijn daar erg enthousiast hierover. Ten opzichte van hout/plex zijn de kunststof bekistingsplaten milieuvriendelijker, gaan langer mee en zijn daardoor over de le-

ties leveren. Bovendien gebruiken we elkaars producten regelmatig. Wat wel opvalt, is dat de onderaannemer in die samenwerking steeds belangrijker wordt en binnen onze sectie wordt gemist. Daarom willen we die ook graag opnemen binnen onze sectie. Ik verwacht dat de leveranciers van betonbekistingen en ondersteuningsconstructies in de toekomst een belangrijker plaats krijgen in de supply chain. Dat stelt ook eisen aan de coördinerende kwaliteiten van het VSB-bedrijf.'

Die trend wordt ook door Gert van der Ent onderkend: 'Wij zijn inmiddels bezig met het samenstellen van een cursus rondom betonbekistingen en ondersteuningsconstructies. Die cursus zal ook voor een grote groep onderaannemers van belang zijn.' Een soortgelijke ontwikkeling maakt Matemco door. 'Ons opleidingstraject is gebaseerd op de VSB-cursus voor ondersteuningsconstructies. Met die cursus wordt niet alleen de productkennis op het juiste niveau gebracht maar krijgen deelnemers ook een beter gevoel voor de materie waar ze mee werken.' Een soortgelijke samenwerking streeft Peri na. 'Als ik weet wie de onderaannemer van een bepaald project is, dan betrekken we die zo vroeg mogelijk in ons opleidingstraject', aldus Ruud Tetteroo. 'Op die manier ontstaat wederzijds begrip en is voldoende productkennis verzekerd.'

Juist dergelijke vormen van samenwerking spelen in op trends zoals binnenstedelijk bouwen. De bouwwerkzaamheden worden daarbij veelal op steeds kleinere ruimten gerealiseerd. Hoe gaat men hiermee om? Ruud Tetteroo: 'De automatische klimkist is een goed voorbeeld van een ontwikkeling die inspeelt op het binnenstedelijke bouwen. Inmiddels draaien we verschillende projecten hiermee; dat is een forse stijging ten opzichte van enkele jaren geleden.' Martin Radder vult aan: 'De klimkisten zijn bij uitstek geschikt voor het bouwen van de kern. Daarna is een slimme logistiek van het grootste belang. Je merkt dat VSB-leden daar als geen ander een antwoord op hebben.'

Martin Radder: 'De samenwerking met onderaannemers moeten we intensiveren door deelname aan sectie Betonbekistingen.'

VSB

Postbus 190, 2700 AD Zoetermeer

Telefoon: (088) 400 84 58

Email: vsb@fme.nl

Website: <http://www.vsb-online.nl>